

TEZĂUR LITURGIC

29 OCTOMBRIE

**VIATA
SF. CUVIOASE
ANA-EUFIMIAN
DE LA
CONSTANTINOPOL**

ATENA, 2020

SAINT ANNA-EUPHEMIANOS

Edition: SynaxCP 170.18-20; 173-78

[col. 170 l.18-20]

καὶ μνήμη τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Ἄννης τῆς νέας, θυγατρὸς γεγονυίας Ἰωάννου διαιταρίου τοῦ ναοῦ τῶν Βλαχερνῶν

[col. 173-174 l. 16]

Ἄννης τῆς μετονομασθείσης Εὐφημιανοῦ.

αὕτη ἡ ὁσία μήτηρ ἡμῶν Ἄννα γεννᾶται ἐν τῷ Βυζαντίῳ παρὰ εὐλαβοῦς τινος διακόνου τοῦ ναοῦ τῶν Βλαχερνῶν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου. ἀπορφανισθεῖσα δὲ τῶν γεννητόρων, ἔσπευδεν ἡ μάμη αὐτῆς ἀνδρὶ εὐλαβεστάτῳ συζεῦσαι αὐτήν· ὃ καὶ πεποίηκε. καὶ ἐλθὼν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ὁ πρὸς πατρὸς θεῖος αὐτῆς, ἀνὴρ ἀσκητικώτατος καὶ διορατικώτατος, ὁ καὶ ὑπὸ τοῦ εἰκονομάχου Λέοντος τὴν γλῶσσαν ἐκκοπεῖς, λαλῶν δὲ καὶ μετὰ τὸ ἐκκοπῆναι ταύτην ἀνεμποδίστως, ὡς εἶδε ταύτην ἀνδρὶ συζευχθεῖσαν, «ἵνα τί τὴν πρὸς θεῖους ἀγῶνας καὶ πόνους ἀφορῶσαν ἀνδρὶ συνεζεύξατε» ἔφη· καὶ ἐπευξάμενος αὐτῇ ἀνεχώρησε. χρόνων δὲ τινῶν παρερρηκότεων καὶ τοῦ δυσσεβοῦς ἐκείνου βασιλέως ἐς ἄδου ταμεῖα καταθέντος, Εἰρήνην καὶ Κωνσταντῖνος οἱ ὀρθόδοξοι καὶ πιστότατοι βασιλεῖς τὸν ἅγιον ἐκεῖνον ἀνδρα μεταστειλάμενοι, ὡς οἶα

πάθοι ἀναδιδαχθέντες παρὰ τοῦ πρὸ αὐτῶν βασιλεύσαντος, τὴν εὐλογίαν ἐκ τούτου ἐλάβανον καὶ τὰς εὐχὰς ἐκομίζοντο. οὗτος δὲ πάλιν τὰ συνοίσοντα πρὸς εὐαρέστησιν Θεοῦ ὑποθεῖς, τὴν πρὸς τὰ ἴδια ἐβάδιζεν. τότε πάλιν ἰδὼν τὴν μακαρίαν ταύτην, «ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε, τέκνον» φησί· πολλὰ γὰρ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων. γινώσκουσα δὲ ἔσο, μὴ πρότερον γεννηθῆναι τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ σου παιδίον, πρὶν ἢ τὸν ἄνδρα σου τῷ τάφῳ καλύψεις.» ὁ καὶ γέγονε· μετὰ γὰρ τὸν ἕκτον μῆνα τῆς συλλήψεως τέθνηκεν ὁ ταύτης ἀνὴρ. ἡ δὲ πολλὰ θρηνήσασα καὶ τῇ λύπῃ ἑαυτὴν κατατήξασα, τὸ μὲν παιδίον ἀπογαλακτίσασα δέδωκεν εἰς χεῖρας τοῦ ἐτέρου θείου αὐτῆς, αὐτὴ [λεγε· αὕτη] δὲ πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἀπεδύσατο, ὁποίους δὲ καὶ ἠλίκους, ἴσασιν οἱ μεμυημένοι καὶ ἄκρως τὸν ἀσκητικὸν δρόμον ἐλάσαντες. ἐν τούτοις οὖν αὐτῆς οὔσης, παραγίνεται ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ὁ διορατικώτατος ἐκεῖνος ἀνὴρ. ἡ δὲ παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ πεσοῦσα καὶ τὴν εὐλογίαν αἰτησαμένη, «ἐνδυναμοῦ ἐν κυρίῳ, τέκνον» ἤκουε. καὶ «ποῦ τὸ παιδίον» ὁ θαυμάσιος ἐκεῖνός φησιν. ἡ δέ· «τὸ μὲν ἐν τῷ αὐταδέλφῳ σου καὶ μετὰ Θεὸν εὐεργέτη μου ἀνεθέμην· τὸ δὲ ἕτερον παρ' ἐμοῖ ἐστι.» καὶ ταῦτα εἰποῦσα καὶ ἕτερά τε συγκύσεως καὶ καρδίας ὀδυνωμένης οὐ μικρῶς ῥήματα καὶ ἀμφοτέρους τοὺς παῖδας τῷ τιμίῳ ἐκείνῳ παραστήσασα γέροντι, «εὗξαι, ὦ πάτερ τίμιε, ὑπὲρ τῶν τέκνων» δακρυροοῦσα ἠντιβόλει. ὁ δέ· «οὐ χρεῖαν ἔχουσι ταῦτα εὐχῆς.» ἡ δὲ

βαρέως τοῦτο τοῖς ὡσὶ δεξαμένη καὶ ἐκ βάθους στενάξασα, «οἴμοι τῇ ἀμαρτωλῶ» ἔφη «τί ἄρα καὶ πάλιν τὸ παρ' ἡμῖν» καὶ ὁ γέρον· «οὐκ εἶπόν σοι, τέκνον, ἦπολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων εἰ μὴ ἡμεῖς ὑπομείνωμεν, οὐκ ἂν ποτε δικαιωθῶμεν· οὕτω γὰρ ἔστι πρέπον καὶ ἀρέσκον Θεῷ. ἦ» ἡ δέ· «μή, κύριέ μου, ἔδοξε τῷ δεσπότῃ ἢ τῶν ἀνηλίκων μου παίδων πρὸς τὰ ἐκεῖθεν μετάστασις» καὶ ὁ θαυμάσιος· «καλῶς εἶπας, τέκνον, ἐν τάχει γὰρ λήψεται ὁ δεσπότης ταῦτα ἀπὸ σοῦ.» καὶ τῷ Θεῷ αὕτη ὡς εἰκὸς εὐχαριστήσασα καὶ τοῖς ποσὶ τοῦ τιμίου γέροντος προσπεσοῦσα καὶ τὴν εὐχὴν κομισαμένη, τὴν τῶν προσόντων αὐτῇ διανομὴν ποιεῖν ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν ἤρξατο. καὶ μετ' οὐ πολὺ τῶν παίδων τελευτησάντων, δάκρυα ἐπὶ τούτοις ἐκχέασα καὶ τὰ περιλειφθέντα χερσὶ πενήτων ἀποθεμένη, περιήει τὰς ἐκκλησίας προσευχομένη καὶ φωταγωγοῦσα καὶ τὸν συντακτῆριον ἀσπαζομένη. τέλος μοναχὸν τινα ἐκ τοῦ Ὀλύμπου εὐροῦσα καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκειραμένη, ἐν τῷ κρυπτῷ μὲν ὑπεδύσατο στολὴν ἀνδρῶαν, ἔξωθεν δὲ γυναικεῖαν· καὶ λαθοῦσα εὐρέθη ἐν τοῖς Ὀλύμπου μέρεσι τὴν γυναικεῖαν στολὴν ἀπορρίψασα. προσρυεῖσα δὲ τινὶ τῶν κοινοβίων καὶ εἰσελθοῦσα τῷ πυλωρῷ προσωμίλει, τοῦτο τῶν ἄλλων προτιμότερον ἔχειν λέγουσα εἰς ὄψιν τοῦ προεστῶτος ἐλθεῖν. ὁ γοῦν πυλωρὸς προσελθόντα τινὰ τῷ προεστῶτι κατὰ τὸ σῦνηθες μηνύσας καὶ τοῦτον μετακληθέντα παρασησάμενος, ἐξήει. τῆς τιμιωτάτης δὲ γυναικὸς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ

προεσιῶτος κειμένης καὶ τὴν συνήθη εὐλογίαν ἐξαιτουμένης, ὁ θεῖος οὗτος ἀνὴρ τὴν εὐλογίαν δοὺς καὶ ἀναστήσας λέγει· «τίς ἢ πρὸς ἡμᾶς σου ἄφιξις καὶ τί σου τὸ ὄνομα» ἢ δέ· «τὸ μὲν αἴτιον τῆς πρὸς τὴν ἁγίαν ταύτην μονὴν ἀφίξεως τὸ προσόν μοι, πάτερ ἅγιε, πλήθος τῶν ἐπταισμένων· ὅπως ἠσυχάσας [col.175-176 l. 11] τὸν τῆς ζωῆς μου περιλειφθέντα χρόνον, εἰ καὶ ἀνάσιος, εὔροιμι τὸ θεῖον ἴλεων ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· τοῦνομα δὲ Εὐφημιανός.» ὁ δὲ γέρων πρὸς αὐτήν· «εἰ τοιοῦτον λογισμόν, ὦ τέκνον, ἔσχες ἐν τῇ καρδίᾳ σου καὶ τὴν σωτηρίαν ποθεῖς, φεῦγε τὴν παρρησίαν· εὐάλωτος γὰρ ἢ τῶν εὐνούχων φύσις τοῖς ἐμπαθέσι λογισμοῖς.» ταῦτα εἰπὼν καὶ τὴν συνήθη εὐχὴν ἐκτελέσας, συνηρίθμησε ταύτην τῇ ἀδελφότητι. ἐπὶ τοσοῦτον δὲ προέκοπτε καὶ ἐπεδίδου τοῖς ἔμπροσθεν ἐν πάσῃ ἀρετῇ καὶ ταπεινώσει, ὡς καὶ ὑπογραμμὸς καὶ τύπος γενέσθαι πᾶσι τοῖς ἐν τῇ μονῇ ἀσκουμένοις μοναχοῖς. ὁ δὲ διάκονος τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆς, εἰς αὐτὸ τοῦτο προκριθεὶς παρὰ τῆς ἁγίας, οἰκονομήσας πάντα, ὡς ὑπέθετο δηλονότι τούτῳ, ἐξῆλθε πρὸς ἀναζήτησιν τῆς κυρίας αὐτοῦ καὶ ἐντυχὼν τῷ μοναχῷ τῷ ἀποκείραντι ταύτην ἐπυνθάνετο, εἰ ἄρα σύνοιδε, ποῦ ἐστὶν ἢ τὰ γήϊνα λιποῦσα καὶ τὰ οὐράνια ἐπιζητοῦσα. ὁ δὲ πρὸς αὐτόν· «ὅτι δῆλα τὰ περὶ αὐτῆς μοι ἐγένοντο, ὦ τέκνον, οὐκ ἀρνήσομαι. ποῦ δὲ ἄρα ἐστὶ νῦν, ἀγνοῶ. ἀλλὰ δεῦρο μικρὸν ἅμα πορευθῶμεν εἰς τόδε τὸ μοναστήριον.» καὶ φθάσαντες ἔμαθον διὰ τοῦ πυλωροῦ, εἴσω τῶν ἀρκύων ἔχειν τὸ ζητούμενον·

καὶ ἠξίουσαν διαμηνυθῆναι ταύτην. τῆς δὲ ἐξελεύσεως, ὁ μοναχὸς τὸν διάκονον ὑποδείξας, «ἰδοὺ» φησὶν «ὁ πιστότατός σου οἰκονόμος, πολλὰ παθὼν εἰς ἀναζήτησίν σου, παρέσθι· καὶ εἰ βούλει, πορευθῶμεν εἰς τὴν ἡμετέραν λαύραν.» τούτων ἀκούσασα ἡ ἁγία καὶ τῷ προεστῶτι τῆς μονῆς προσελθοῦσα καὶ τὴν εὐλογίαν ἐξ ἐκείνου καὶ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν λαβοῦσα, ἐκεῖθεν ἐξῆι καὶ ἀπῆλθεν ἅμα τῷ διακόνῳ, συνόντος καὶ τοῦ μοναχοῦ, εἰς τὴν λαύραν. ἐν ταύτῃ δὲ ἐφ' ἱκανὸν διατρίψασα, θαυμάτων ἀπείρων αὐτουργὸς ἀνεδείχθη. ἀμέλει τῆς τῶν θαυμάτων φήμης διαδοθείσης, πολὺ τι πλῆθος ἀποταξαμένων προσερχομένων τῇ μονῇ. ἀλλὰ τὸ τοῦ τόπου ἐστενωμένον καὶ βίαιον διεκώλυε τὴν τῶν προσερχομένων ἐπίδοσιν. ὅθεν ὁ τῆς μονῆς προεστὼς θεόθεν ἐμπνευσθεὶς τῷ τήνικαυτα πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως, τῷ ἁγίῳ Ταρασίῳ, δηλοποιήσας περὶ τε τῶν θαυμασίων ἔργων τοῦ μοναχοῦ Εὐφημιανοῦ ὅπως τε, διακωδωνηθέντων τῶν θαυμάτων, οὐκ ὀλίγων ἀνδρῶν πλῆθος ἀποταξαμένων προσερχομένων τῇ μονῇ καὶ μὴ χωρεῖσθαι τοὺς προσερχομένους διὰ τὸ πάντῃ ἐστενωμένον τοῦ τόπου καὶ σμικρότατον διεσάφησεν· εὔρε τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην συνευδοκοῦντα τῷ ἰδίῳ θελήματι. καὶ λαβὼν διὰ δωρεᾶς αὐτοῦ τόπον ἐρείπιον, τὸν νῦν ἡ μονὴ τῶν Ἀβραμιτῶν λεγόμενον, δι' ὀλίγου χρόνου ἐξ αὐτῶν τῶν κρηπίδων φρονιτοτήριον ἀποκαταστήσας, εἰς πολλῶν ψυχῶν σωτηρίαν, ἐν αὐτῷ τὴν ἁγίαν τὸν

λειπόμενον αὐτῇ δρόμον ἀσκητικὸν διανύσαι παρεσκεύασε. Καὶ τούτου γενομένου καὶ τῆς ἀγγελικῆς ἐκείνης διαγωγῆς περιβοήτου τοῖς πᾶσι γενομένης καὶ κατὰ μικρὸν διαγνωσθέντος τοῦ κρυπτομένου, εἰς ὅσον ἄρα ποσὸν οἱ καθ' ἑκάστην προσερχόμενοι περιίσταντο, οὐ δυνατὸν διαγράψαι. ἐπεὶ δὲ καὶ πειρασμός τις ἐπισυνέβη τῇ ἀγία ἀπὸ τινος, τὸ σχῆμα μὲν μοναχοῦ, ἔργοις δὲ καὶ πράγμασι τὰ πρῶτα φέροντος τῶν προσφκειωμένων τῷ χαιρεκάκῳ δαίμονι· τούτου μὲν ἔργον αὐτὸ τοῦτο ἀπαραίτητον κεκτημένου, τραχείας ὕβρεις καὶ αἰσχράς, ὡς κατ' εὐνούχου, τῆς ὀσίας ἐκχέοντος καὶ κατηγοροῦντος ἀναφανδόν, κάκεινης δὲ ἀντ' οὐδενὸς ταῦτα λογιζομένης καὶ εὐεργεσίας ἠγεῖσθαι μᾶλλον τὰ κατ' αὐτῆς λεγόμενα διαβεβαιούσης, γυνὴ τις θεοφιλῆς τῶν αἰσchrῶν <καὶ> μυσarῶν ῥημάτων τοῦ ὄντως βεβήλου καὶ φονέως μετὰ ταῦτα ἀποδειχθέντος ἀκούσασα, «πρόσεχε» φησὶν «ἀδελφέ, μὴ ποτε οὐκ ἔστιν ὡς λέγεις εὐνούχος, οὐδὲ ἐμπαθῆς ὡς ὑπολαμβάνεις, ἀλλὰ γυνὴ καὶ ἀπαθῆς· καὶ σὺ μὲν ἔχεις εἰς κέρδος τὴν γέενναν τοῦ πυρός, διασύρων τὴν ἀπαθῆ, τοὺς δὲ ἀκούσαντας μολύνεις. πρὸ χρόνων γάρ τινων, γυνὴ τις πάντα τὰ προσόντα αὐτῇ διανείμασα, γέγονεν ἀφανῆς καὶ μὴ ποτε, ὃν λέγεις εὐνούχον, ἐκείνη ἐστὶ καὶ αὐτὸς εἰς βάραθρον ἀπωλείας τὴν ψυχὴν σου κατάγεις.» ὁ γοῦν μυσarὸς ἐκεῖνος καὶ δόλιος προσθεὶς καὶ τοῦτο τῇ ἰδίᾳ πονηρία, διετράνωσε τὸν λόγον εἰς πολλοὺς τὰς

λοιδορίας ἀφείς. ἔσπευδε δὲ κατακρημνίσει τὴν ἁγίαν εἰς τόπον κατωφερῆ, ὅπως κουφισθέντων ὧν ἠμφίεστο, γεγυμνωμένην ἴδη καὶ σχῆ τὸ βέβαιον. οὐκ εἰς μακρὰν δὲ τοῦτο ποιήσας, εἶδε μὲν οὐδέν, γέγονε δὲ ἡμίξηρος ἐκ θείας δυνάμεως· κάκειθεν ἀπαναστὰς πρὸς τὰ ἴδια ὤχετο. ἐκεῖσε τοίνυν κατασχεθεὶς ὡς κατάδικος ἐγκλήματι φόνου, τῷ ξύλῳ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὡς ἐν ἀγκόνη ὑποπιεσθείσης, τῷ ἐγκωρίῳ οὕτω λεγομένῳ φούρκῃ, τὴν ὀλέθριον καὶ μιὰν ἀπέρρηξε ψυχὴν. ἡ δὲ ἁγία ὡς ἐκ τούτου διαφημισθεῖσα καὶ τὰ σκάνδαλα φεύγουσα, δύο καὶ μόνους ἔχουσα μοναχοὺς μεθ' ἑαυτῆς, ἀνέδραμε πρὸς τὰ μέρη τοῦ Στενοῦ· καὶ εὐροῦσα ἐκκλησίαν, ὕδωρ καὶ κηπίον ἔχουσαν, κατόκησεν ἐν [col. 177-178 l. 43] αὐτῇ μετὰ καὶ δύο μοναχῶν, τοῦ τε Εὐσταθίου καὶ τοῦ Νεοφύτου. κάκειθεν πάλιν ἀπάρασα μετὰ παραδρομὴν χρόνων τινῶν, προσκληθεῖσα ἐν τῷ Βυζαντίῳ παρὰ τινῶν μοναχῶν ἐπὶ τὰ μέρη τοῦ Σίγματος, ἐκεῖσε τὸ λειπόμενον ταύτῃ τῆς ζωῆς ἔτος διαβιβάσασα ὁσίως καὶ θεαρέστως ἰάσεις τε καὶ θαύματα οὐκ ὀλίγα τοῖς προσιοῦσι χαρισαμένη, πρὸς κύριον ἐξεδήμησεν.

